

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การจัดการฟาร์มโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปและระบบการเลี้ยงตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 การจัดการการเลี้ยงโคนม

ตอนที่ 3 การจัดการฟาร์มตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์

ตอนที่ 4 ปัญหาการจัดการฟาร์มโคนม

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

ลักษณะพื้นฐานทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย สภาพพื้นฐานทางสังคม และสภาพทางเศรษฐกิจ

1.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกครัวเรือน จำนวนแรงงานที่เลี้ยงโคนมต่อครัวเรือนจำนวนแรงงานจ้างที่เลี้ยงโคนม ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนม เหตุผลที่เลี้ยงโคนม แหล่งความรู้ในการเลี้ยงโคนม การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ความต้องการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐ การรับข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบจากสารเคมี การรับข่าวสารการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ เหตุผลที่เลี้ยงโคนมอินทรีย์ และประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ แสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร จำแนกตามระบบการเลี้ยง

สภาพพื้นฐานทางสังคม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	57	59.4	6	66.7
หญิง	39	40.6	3	33.3
อายุ (ปี)				
น้อยกว่า 30	4	4.2	0	0.0
31 – 40	31	32.3	3	33.3
41 – 50	31	32.3	5	55.6
51 – 60	19	19.8	1	11.1
61 – 70	11	11.5	0	0.0
อายุน้อยสุด (ปี)	20		34	
อายุมากที่สุด (ปี)	70		52	
อายุเฉลี่ย (ปี)	46.3		42.3	
ระดับการศึกษา				
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2	2.1	0	0.0
ประถมศึกษา	54	56.3	0	0.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	10.4	0	0.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	25	26.0	2	22.2
อนุปริญญา/ปวส.	0	0.0	4	44.4
ปริญญาตรีขึ้นไป	5	5.2	3	33.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพพื้นฐานทางสังคม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกครัวเรือน (คน)				
1 – 2	6	6.3	0	0.0
3 – 4	60	62.5	6	66.7
5 – 6	26	27.1	2	22.2
7 คน ขึ้นไป	4	4.1	1	11.1
จำนวนสมาชิกน้อยสุด (คน)	2		3	
จำนวนสมาชิกมากที่สุด (คน)	8		7	
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย (คน)	4.2		4.4	
จำนวนแรงงานครัวเรือนที่เลี้ยงโคนม (คน)				
1 – 2	83	86.4	8	88.9
3 – 4	10	10.5	1	11.1
5 – 6	3	3.1	0	0.0
จำนวนแรงงานน้อยสุด (คน)	1		1	
จำนวนแรงงานมากที่สุด (คน)	6		3	
จำนวนแรงงานเฉลี่ย (คน)	2.0		1.5	
จำนวนแรงงานจ้างที่เลี้ยงโคนม (คน)				
1 – 2	24	25.0	3	33.3
3 – 4	2	2.1	2	22.2
5 – 6	0	0.0	0	0.0
7 คน ขึ้นไป	0	0.0	1	11.1
ไม่มีแรงงานจ้าง	70	72.9	3	33.3
แรงงานจ้างน้อยสุด (คน)	1		1	
แรงงานจ้างมากที่สุด (คน)	4		8	
แรงงานจ้างเฉลี่ย (คน)	1.9		2.1	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพพื้นฐานทางสังคม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนม (ปี)				
1 – 5	16	16.7	0	0.0
6 – 10	33	34.4	8	88.9
11 – 15	30	31.3	0	0.0
16 – 20	12	12.5	0	0.0
มากกว่า 20	5	5.2	1	11.1
ประสบการณ์น้อยสุด (ปี)	1		10	
ประสบการณ์มากที่สุด (ปี)	30		24	
ประสบการณ์เฉลี่ย (ปี)	11.7		11.6	
เหตุผลที่เลี้ยงโคนม ^{1/}				
ได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม	45	46.9	3	33.3
เจ้าหน้าที่สนับสนุน	21	21.9	2	22.2
ทำเกษตรอื่นๆไม่ประสบความสำเร็จ	23	24.0	2	22.2
เป็นอาชีพที่มั่นคง	91	94.8	7	77.8
เป็นอาชีพที่ได้รับผลตอบแทนสูง	81	84.4	0	0.0
ต้องการเปลี่ยนอาชีพ	37	38.5	1	11.1
เพื่อนเกษตรกรชักชวน	15	15.6	3	33.3
แหล่งความรู้ในการเลี้ยงโคนม ^{1/}				
บรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา	35	36.5	4	44.4
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด	63	65.6	6	66.7
ผู้นำท้องถิ่น/ผู้นำหมู่บ้าน	54	56.2	1	11.1
เพื่อนเกษตรกรด้วยกัน	90	93.8	6	66.7
วิทยุ/โทรทัศน์	15	15.6	3	33.3
เอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ	31	32.3	4	44.4
อื่นๆ ได้แก่ สถาบันการศึกษาแนะนำ	0	0.0	3	33.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพพื้นฐานทางสังคม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ				
ไม่ได้รับ	33	33.3	1	11.1
ได้รับในด้านต่าง ๆ ^{1/}	63	66.7	8	88.9
- ด้านความรู้	62	98.4	6	75.0
- ด้านเงินทุน	4	6.3	0	0.0
- ด้านพันธุ์สัตว์	9	14.3	3	37.5
- ด้านการตลาด	4	6.3	1	12.5
ความต้องการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐในด้านต่าง ๆ ^{1/}				
ด้านความรู้	61	63.5	6	75.0
ด้านเงินทุน	88	91.7	2	25.0
ด้านพันธุ์สัตว์	48	50.0	3	37.5
ด้านการตลาด	85	88.5	2	25.0
การรับข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบจากสารเคมี				
ได้รับ	51	53.1	9	100.0
ไม่ได้รับ	45	46.9	0	0.0
การรับข่าวสารการเลี้ยงโคนมอินทรีย์				
ไม่ได้รับ	38	39.6	0	0.0
ได้รับ แหล่งข่าวสารจาก ^{1/}	58	60.4	9	100.0
- เพื่อนบ้าน	46	79.3	3	33.3
- ผู้นำชุมชน	26	44.8	0	0.0
- เจ้าหน้าที่รัฐ	22	37.9	4	44.4
- เจ้าหน้าที่เอกชน	32	55.2	5	55.6
- เอกสาร/สิ่งพิมพ์	46	79.3	7	77.8
- วิทยุ/โทรทัศน์	42	72.4	4	44.4

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพพื้นฐานทางสังคม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เหตุผลที่เลี้ยงโคนมอินทรีย์ ^{1/} (เฉพาะผู้เลี้ยงตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์)				
ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	0	0.0	9	100.0
เพื่อสุขภาพของตนเอง	0	0.0	8	88.9
เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค	0	0.0	9	100.0
ราคาสูงกว่าการผลิตแบบปกติ	0	0.0	7	77.8
ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ (ปี)				
1 – 5	0	0.0	5	55.5
6 – 10	0	0.0	4	44.5
ประสบการณ์น้อยสุด (ปี)	-		2	
ประสบการณ์มากที่สุด (ปี)	-		7	
ประสบการณ์เฉลี่ย (ปี)	-		4.5	

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป เป็นดังนี้
เพศ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.4 ส่วนเพศหญิง
 คิดเป็นร้อยละ 40.6

อายุ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปมีอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี มากที่สุดเท่ากัน คิด
 เป็นร้อยละ 32.3 รองลงมาได้แก่ อายุ 51-60 ปี อายุ 61-70 ปี และอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ
 19.8, 11.5 และ 4.2 ตามลำดับ มีอายุน้อยสุด 20 ปี อายุมากที่สุด 70 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 46.3 ปี

ระดับการศึกษา จากการศึกษพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปจบการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาได้แก่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น ปริญญาตรีขึ้นไป และไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 26.0, 10.4, 5.2 และ 2.1 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกครัวเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปมีจำนวนสมาชิกครัวเรือน 3-4 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.5 มีจำนวนสมาชิกครัวเรือน 7 คนขึ้นไปน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.1 มีจำนวนสมาชิกน้อยสุด 2 คน จำนวนสมาชิกมากที่สุด 8 คน โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.2 คน

จำนวนแรงงานที่เลี้ยงโคนมต่อครัวเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป มีจำนวนแรงงานที่เลี้ยงโคนม 1-2 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.4 มีจำนวนแรงงานที่เลี้ยงโคนม 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 มีจำนวนแรงงานน้อยสุด 1 คน จำนวนแรงงานมากที่สุด 6 คน โดยมีจำนวนแรงงานเฉลี่ย 2.0 คน

จำนวนแรงงานจ้างที่เลี้ยงโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป ไม่ได้จ้างแรงงานคิดเป็นร้อยละ 72.9 มีการจ้างแรงงาน จำนวน 26 คน โดยมีจำนวนแรงงานจ้างที่เลี้ยงโคนม 1-2 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ จำนวนแรงงานจ้าง 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 มีจำนวนแรงงานน้อยสุด 1 คน จำนวนแรงงานมากที่สุด 4 คน โดยมีจำนวนแรงงานเฉลี่ย 1.9 คน

ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนม 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34 และมีส่วนน้อยที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.2 มีประสบการณ์น้อยสุด 1 ปี ประสบการณ์มากที่สุด 30 ปี โดยมีประสบการณ์เฉลี่ย 11.7 ปี

เหตุผลที่เลี้ยงโคนม จากการศึกษพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปให้เหตุผลที่เลี้ยงโคนมว่าเป็นอาชีพที่มั่นคงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.1 รองลงมาได้แก่ อาชีพผลตอบแทนสูง ได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม และอยากเปลี่ยนอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 84.4, 46.9 และ 38.5 ตามลำดับ

แหล่งความรู้ในการเลี้ยงโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปได้รับความรู้ในการเลี้ยงโคนมจากเพื่อนเกษตรกรด้วยกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.8 รองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด ผู้นำท้องถิ่น/ผู้นำหมู่บ้าน และบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา คิดเป็นร้อยละ 65.6, 56.2 และ 36.5 ตามลำดับ

การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปและเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 ประเด็นที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐของเกษตรกรมากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม คิดเป็นร้อยละ 98.4 รองลงมาได้แก่ ด้านพันธุ์สัตว์ คิดเป็นร้อยละ 14.3

ความต้องการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนในด้านเงินทุนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมาได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการความรู้ในการเลี้ยงโคนม และด้านพันธุ์สัตว์ คิดเป็นร้อยละ 88.5, 63.5 และ 50.0 ตามลำดับ

การรับข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบจากสารเคมี เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปและเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบจากสารเคมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 และ 100.0 ตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 46.9 สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบจากสารเคมี

การรับข่าวสารการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปได้รับข่าวสารการเลี้ยงโคนมอินทรีย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.4 โดยแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เกษตรกรได้รับมากที่สุด ได้แก่ เพื่อนบ้านและเอกสาร/สิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 79.3 เท่ากัน รองลงมาได้แก่วิทยุ/โทรทัศน์ เพื่อนบ้าน เอกสาร/สิ่งพิมพ์ เจ้าหน้าที่เอกชน ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่รัฐ คิดเป็นร้อยละ 72.4, 55.2, 44.8 และ 37.9 ตามลำดับ

เหตุผลที่เลี้ยงโคนมอินทรีย์ และประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปไม่มีการตอบคำถามในประเด็นนี้

ส่วนสภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ดังนี้

เพศ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์เพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 33.3

อายุ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ มีอายุ 41- 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาได้แก่ อายุ 31-40 ปี และ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ 11.1 ตามลำดับ มีอายุน้อยสุด 34 ปี อายุมากที่สุด 52 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 42.3 ปี

ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปวส. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาได้แก่ ศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ 22.2 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกครัวเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีจำนวนสมาชิกครัวเรือน 3-4 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ และ 66.7 มีจำนวนสมาชิกครัวเรือน 7 คน ขึ้นไปน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.1 มีจำนวนสมาชิกน้อยสุด 3 คน จำนวนสมาชิกมากที่สุด 7 คน โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.4 คน

จำนวนแรงงานที่เลี้ยงโคนมต่อครัวเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ มีจำนวนแรงงานที่เลี้ยงโคนม 1-2 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 มีจำนวนแรงงานน้อยสุด 1 คน จำนวนแรงงานมากที่สุด 3 คน จำนวนแรงงานเฉลี่ย 1.5 คน

จำนวนแรงงานจ้างที่เลี้ยงโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ไม่ได้จ้างแรงงานคิดเป็นร้อยละ 33.3 มีการจ้างแรงงาน จำนวน 5 คน โดยมีจำนวนแรงงานจ้างที่เลี้ยงโคนม 1-2 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ จำนวนแรงงานจ้าง 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 มีจำนวนแรงงานน้อยสุด 1 คน จำนวนแรงงานมากที่สุด 8 คน โดยมีจำนวนแรงงานเฉลี่ย 2.1 คน

ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนม 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 และมีส่วนน้อยที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.1 มีประสบการณ์น้อยสุด 10 ปี ประสบการณ์มากที่สุด 24 ปี โดยมีประสบการณ์เฉลี่ย 11.6 ปี

เหตุผลที่เลี้ยงโคนม จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ให้เหตุผลที่เลี้ยงโคนมว่าเป็นอาชีพที่มั่นคงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาได้แก่ เพื่อนเกษตรกรชักชวน ได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม เจ้าหน้าที่สนับสนุน และทำอาชีพเกษตรอื่นๆ ไม่ประสบความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 33.3, 33.3, 22.2 และ 22.2 ตามลำดับ

แหล่งความรู้ในการเลี้ยงโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ได้รับความรู้ในการเลี้ยงโคนมจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด และเพื่อนเกษตรกรด้วยกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ บรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา เอกสารเผยแพร่ต่างๆ วิทยุ/โทรทัศน์ และอื่นๆ ได้แก่ จากสถาบันศึกษาแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 44.4, 44.4, 33.3 และ 33.3 ตามลำดับ

การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 ประเด็นที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐของเกษตรกรมากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาได้แก่ ด้านพันธุ์สัตว์ คิดเป็นร้อยละ 37.5

ความต้องการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนในด้านความรู้ในการเลี้ยงโคนม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาได้แก่ ด้านพันธุ์สัตว์ ด้านเงินทุน และด้านการตลาด คิดเป็นร้อยละ 37.5, 25.0 และ 25.0 ตามลำดับ

การรับข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบจากสารเคมี เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบจากสารเคมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0

การรับข่าวสารการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ได้รับข่าวสารการเลี้ยงโคนมอินทรีย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 ตามลำดับ โดยได้รับข่าวสารจากเอกสาร/สิ่งพิมพ์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่เอกชน เจ้าหน้าที่รัฐ วิทยุ/โทรทัศน์ และเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 55.6, 44.4, 44.4 และ 33.3 ตามลำดับ

เหตุผลที่เลี้ยงโคนมอินทรีย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ให้เหตุผลในการเลี้ยงโคนมเพื่อต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเหตุผลเพื่อสุขภาพของตนเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ในเรื่องของ ราคาที่ผลิตแบบอินทรีย์สูงกว่าการผลิตแบบทั่วไป และในด้านอื่นๆ เช่น การผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ทำให้เกิดความยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 88.9, 77.8 และ 33.3ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ 3-4 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาได้แก่ 5-6 ปี 7-8 ปี และ 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.2, 22.2 และ 11.1 มีประสบการณ์น้อยสุด 2 ปี ประสบการณ์มากที่สุด 7 ปี โดยมีประสบการณ์เฉลี่ย 4.5ปี

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ อาชีพหลัก อาชีพรอง พื้นที่ถือครองทั้งหมด และรายได้รวมจากการเลี้ยงโคนม แสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรจำแนกตามระบบการเลี้ยง

สภาพทางเศรษฐกิจ	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อาชีพหลัก				
ทำไร่-ทำสวน	0	0.0	1	11.1
เลี้ยงโคนม	79	82.3	8	88.9
รับจ้างทั่วไป	17	17.7	0.0	0.0
อาชีพรอง^{1/}				
ไม่มี	77	80.2	4	44.4
มี	19	19.8	5	55.6
เลี้ยงโคนม	17	5.3	1	20.0
ทำไร่-ทำสวน	2	10.5	3	60.0
รับจ้างทั่วไป	0.0	0.0	1	20.0
พื้นที่ถือครองทั้งหมด (ไร่)				
น้อยกว่า 10	42	43.8	1	11.1
11 – 20	29	30.2	2	22.2
21 – 30	14	14.6	0.0	0.0
31 – 40	4	4.2	1	11.1
41 – 50	5	5.2	1	11.1
มากกว่า 50	2	2.1	4	44.4
พื้นที่ถือครองน้อยสุด (ไร่)	1		6	
พื้นที่ถือครองมากที่สุด (ไร่)	120		400	
พื้นที่ถือครองเฉลี่ย (ไร่)	17.5		102.4	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รายได้รวมจากการเลี้ยงโคนม (บาทต่อปี)				
น้อยกว่า 300,000	9	9.4	0.0	0.0
300,001 – 350,000	2	2.1	0.0	0.0
350,001 – 400,000	3	3.1	0.0	0.0
400,001 – 450,000	1	1.0	1	11.1
450,001 – 500,000	68	70.8	0.0	0.0
มากกว่า 500,000	13	13.5	8	88.9
รายได้้น้อยสุด (บาท)	300,000		400,000	
รายได้มากที่สุด (บาท)	1,000,000		3,000,000	
รายได้เฉลี่ย (บาท)	522,395.8		1,366,666.7	

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป เป็นดังนี้
อาชีพหลัก เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป ประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.3 รองลงมาในกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 17.7

อาชีพรอง เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป ไม่มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 80.2 มีอาชีพรองโดยการเลี้ยงโคนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมาได้แก่ ทำไร่-ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 10.5

พื้นที่ถือครองทั้งหมด เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป มีพื้นที่ถือครองน้อยกว่า 10 ไร่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาได้แก่ มีพื้นที่ถือครอง 11-20 ไร่ 21-30 ไร่ 41-50 ไร่ 31-40 ไร่ และมากกว่า 50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.2, 14.6, 5.2, 4.2 และ 2.1 ตามลำดับ มีพื้นที่ถือครองน้อยสุด 1 ไร่ พื้นที่ถือครองมากที่สุด 120 ไร่ โดยมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 17.5 ไร่

รายได้รวมจากการเลี้ยงโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปมีรายได้รวมจากการเลี้ยงโคนม 450,001-500,000 บาทต่อปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมาได้แก่ รายได้มากกว่า 500,000 บาทต่อปี น้อยกว่า 300,000 บาทต่อปี 350,001-400,000 บาทต่อปี 300,001-350,000 บาท

ต่อปี และ 400,001-450,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.5, 9.4, 3.1, 2.1 และ 1.0 ตามลำดับ มีรายได้รวมจากการเลี้ยงโคนมน้อยสุด 300,000 บาทต่อปี รายได้มากที่สุด 1,000,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้เฉลี่ย 522,395.8 บาทต่อปี

ส่วนสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์เป็นดังนี้

อาชีพหลัก เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมามีอาชีพทำไร่-ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 11.1

อาชีพรอง เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 55.6 โดยมีอาชีพทำไร่-ทำสวน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาได้แก่ เลี้ยงโคนมและรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 20.0 และ 20.0 ตามลำดับ

พื้นที่ถือครองทั้งหมด เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีพื้นที่ถือครองมากกว่า 50 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาได้แก่ มีพื้นที่ถือครอง 11-20 ไร่น้อยกว่า 10 ไร่ 31-40 ไร่ และ 41-50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.2, 11.1, 11.1 และ 11.1 ตามลำดับ มีพื้นที่ถือครองน้อยสุด 6 ไร่ พื้นที่ถือครองมากที่สุด 400 ไร่ โดยมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 102.4 ไร่

รายได้รวมจากการเลี้ยงโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีรายได้รวมจากการเลี้ยงโคนมมากกว่า 500,000 บาทต่อปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 และมีรายได้ 400,001 – 450,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 11.1 มีรายได้รวมจากการเลี้ยงโคนมน้อยสุด 400,000 บาทต่อปี รายได้มากที่สุด 3,000,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้เฉลี่ย 1,366,666.7 บาทต่อปี

ตอนที่ 2 การจัดการการเลี้ยงโคนม

2.1 ด้านพันธุ์โคนม

การศึกษาในด้านพันธุ์โคนมฟาร์มเกษตรกร ได้ศึกษาเกี่ยวกับพันธุ์โคนม จำนวนโคนม ประเภทของโคนมและแหล่งที่มาของโคนม ผลการศึกษาเป็นดังนี้

2.1.1 พันธุ์โคนม ผลการศึกษาพันธุ์โคนมที่เกษตรกรทั้งสองกลุ่มเลี้ยงแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 พันธุ์โคนมฟาร์มเกษตรกร จำแนกตามระบบการเลี้ยง

พันธุ์โคนม ^{1/}	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน	
	(n = 96)		ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
โฮลสไตน์-ฟริเซียน	33	34.4	4	44.4
ลูกผสมโฮลสไตน์-ฟริเซียน	66	68.8	7	66.7
เจอร์ซี่	3	3.1	1	11.1
ลูกผสมเจอร์ซี่	5	5.2	3	33.3
บราวน์สวิส	2	2.1	0	0.0

หมายเหตุ: ^{1/}ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.3 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปเลี้ยงพันธุ์ผสมโฮลสไตน์-ฟริเซียน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมาได้แก่ พันธุ์โฮลสไตน์-ฟริเซียน ลูกผสมเจอร์ซี่ พันธุ์เจอร์ซี่ และพันธุ์บราวน์สวิส คิดเป็นร้อยละ 34.4, 5.2, 3.1 และ 2.1 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์เลี้ยงพันธุ์ลูกผสมโฮลสไตน์-ฟริเซียน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาได้แก่ พันธุ์โฮลสไตน์-ฟริเซียน ลูกผสมเจอร์ซี่ และพันธุ์เจอร์ซี่ คิดเป็นร้อยละ 44.4, 33.3 และ 11.1 ตามลำดับ

2.1.2 จำนวนโคนม ผลการศึกษาจำนวนโคนมฟาร์มเกษตรกรทั้งสองกลุ่มเลี้ยง
แสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนโคนมของฟาร์มเกษตรกร จำแนกตามระบบการเลี้ยง

จำนวนโคนม (ตัว)	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 20	24	25.0	0	0.0
21 – 40	38	39.6	2	22.2
41 – 60	23	24.0	3	33.3
61 – 80	4	4.2	2	22.2
81- 100	4	4.2	1	11.1
มากกว่า 100	3	3.1	1	11.1
จำนวนโคนมน้อยสุด (ตัว)	3		31	
จำนวนโคนมมากที่สุด (ตัว)	130		130	
จำนวนโคนมเฉลี่ย (ตัว)	37.2		64.4	

จากตารางที่ 4.4 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีจำนวนโคนม 21-40 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาได้แก่ น้อยกว่า 20 ตัว 41-60 ตัว 61-80 ตัว 81-100 ตัว และมากกว่า 100 ตัว คิดเป็นร้อยละ 25.0, 24.0, 4.2, 4.2 และ 3.1 ตามลำดับ มีจำนวนโคนมที่เลี้ยงน้อยสุด 3 ตัว จำนวนโคนมที่เลี้ยงมากที่สุด 130 ตัว โดยมีจำนวนโคนมที่เลี้ยงเฉลี่ย 37.2 ตัว

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีจำนวนโคนม 41-60 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่ 21-40 ตัว 61-80 ตัว 81-100 ตัว และมากกว่า 100 ตัว คิดเป็นร้อยละ 22.2, 22.2, 11.1 และ 11.1 ตามลำดับ มีจำนวนโคนมที่เลี้ยงน้อยสุด 31 ตัว จำนวนโคนมที่เลี้ยงมากที่สุด 130 ตัว โดยมีจำนวนโคนมที่เลี้ยงเฉลี่ย 64.4 ตัว

2.1.3 ประเภทของโคนม ผลการศึกษาประเภทของโคนมแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ประเภทของโคนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

ประเภทของโคนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ลูกโค (ตัว)				
1 – 5	56	58.3	2	22.2
6 – 10	23	24.0	2	22.2
11 – 15	7	7.3	3	33.3
16 – 20	3	3.1	2	22.2
มากกว่า 20	2	2.1	0	0.0
ไม่มี	5	5.2	0	0.0
จำนวนลูกโคนน้อยสุด (ตัว)	1		4	
จำนวนลูกโคมากที่สุด (ตัว)	32		20	
จำนวนลูกโคเฉลี่ย (ตัว)	5.9		11.1	
โครุ่น (ตัว)				
1 – 5	54	56.3	1	11.1
6 – 10	10	10.4	2	22.2
11 – 15	1	1.0	0	0.0
16 – 20	3	3.1	2	22.2
มากกว่า 20	0	0.0	1	11.1
ไม่มี	28	29.2	3	33.3
จำนวนโครุ่นน้อยสุด (ตัว)	1		5	
จำนวนโครุ่นมากที่สุด (ตัว)	20		30	
จำนวนโครุ่นเฉลี่ย (ตัว)	2.9		9.4	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
โคสาว (ตัว)				
1 – 5	51	53.1	3	33.3
6 – 10	20	20.8	2	22.2
11 – 15	9	9.4	2	22.2
16 – 20	3	3.1	1	11.1
มากกว่า 20	3	3.1	1	11.1
ไม่มี	10	10.4	0	0.0
จำนวนโคสาวน้อยสุด(ตัว)	1		3	
จำนวนโคสาวมากที่สุด (ตัว)	31		24	
จำนวนโคสาวเฉลี่ย (ตัว)	6.4		11.2	
โครีดนม (ตัว)				
น้อยกว่า 10	25	26.0	1	11.1
11 – 20	42	43.8	2	22.2
21 – 30	15	15.6	2	22.2
31 – 40	2	2.1	1	11.1
41 – 50	1	1.0	0	0.0
มากกว่า 50	4	4.2	3	33.3
ไม่มี	7	7.3	0	0.0
จำนวนโครีดมน้อยสุด (ตัว)	1		10	
จำนวนโครีดนมมากที่สุด (ตัว)	65		61	
จำนวนโครีดนมเฉลี่ย (ตัว)	17.0		33.0	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเภทของโคนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
โคแห้งนม (ตัว)				
1 – 5	54	56.3	5	55.6
6 – 10	20	20.8	1	11.1
11 – 15	5	5.2	1	11.1
16 – 20	3	3.1	0	0.0
มากกว่า 20	1	1.0	1	11.1
ไม่มี	13	13.5	1	11.1
จำนวนโคแห้งนมน้อยสุด(ตัว)	1		4	
จำนวนโคแห้งนมมากที่สุด (ตัว)	21		27	
จำนวนโคแห้งนมเฉลี่ย (ตัว)	5.0		7.8	
ลูกโคเพศผู้ (ตัว)				
1	5	5.2	0	0.0
2	2	2.1	0	0.0
4	1	1.0	0	0.0
ไม่มี	88	91.7	9	100.0
จำนวนลูกโคเพศผู้น้อยสุด (ตัว)	0		0	
จำนวนลูกโคเพศผู้มากที่สุด (ตัว)	4		0	
จำนวนลูกโคเพศผู้เฉลี่ย (ตัว)	1.6		0	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเภทของโคนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
โคฟอพันธุ์ (ตัว)				
1	5	5.2	0	0.0
2	1	1.0	0	0.0
3	1	1.0	0	0.0
5	1	1.0	0	0.0
ไม่มี	88	91.7	9	100.0
จำนวนโคฟอพันธุ์น้อยสุด (ตัว)	0		0	
จำนวนโคฟอพันธุ์มากที่สุด (ตัว)	5		0	
จำนวนโคฟอพันธุ์เฉลี่ย (ตัว)	1.9		0	

จากตารางที่ 4.5 ประเภทของโคนมที่เลี้ยงของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปเป็นดังนี้

ลูกโค เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีจำนวนลูกโค 1-5 ตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 6-10 ตัว 11-15 ตัว 16-20 ตัว และมากกว่า 20 ตัว คิดเป็นร้อยละ 24.0, 7.3, 3.1 และ 2.1 ตามลำดับ มีจำนวนลูกโคน้อยสุด 1 ตัว จำนวนลูกโคมากที่สุด 32 ตัว โดยมีจำนวนลูกโคเฉลี่ย 5.9 ตัว

โครุ่น เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีจำนวนโครุ่น 1-5 ตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 6-10 ตัว 16-20 ตัว และ 11-15 ตัว คิดเป็นร้อยละ 10.4, 3.1 และ 1.0 ตามลำดับ มีจำนวนโครุ่นน้อยสุด 1 ตัว จำนวนโครุ่นมากที่สุด 20 ตัว โดยมีจำนวนโครุ่นเฉลี่ย 2.9 ตัว

โคสาว เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีจำนวนโคสาว 1-5 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 6-10 ตัว 11-15 ตัว 16-20 ตัว และมากกว่า 20 ตัว คิดเป็น ร้อยละ 20.8, 9.4, 3.1 และ 3.1 ตามลำดับ มีจำนวนโคสาวน้อยสุด 1 ตัว จำนวนโคสาว มากสุด 31 ตัว โดยมีจำนวนโคสาวเฉลี่ย 6.4 ตัว

โครีดนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีจำนวนโครีดนม 11-20 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาได้แก่ มีจำนวนน้อยกว่า 10 ตัว 21-30 ตัว มากกว่า 50 ตัว 31-40 ตัว และ 41-50 ตัว คิดเป็นร้อยละ 26.0, 15.6, 4.2, 2.1 และ 1.0 ตามลำดับ มีจำนวนโครีดนม น้อยสุด 1 ตัว จำนวนโครีดนมมากที่สุด 65 ตัว โดยมีจำนวนโครีดนมเฉลี่ย 17.0 ตัว

โคแห้งนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีจำนวนโคแห้งนม 1-5 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 6-10 ตัว 11-15 ตัว 16-20 ตัว และ มากกว่า 20 ตัว คิดเป็นร้อยละ 20.8, 5.2, 3.1 และ 1.0 ตามลำดับ มีจำนวนโคแห้งมน้อยสุด 1 ตัว จำนวน โคแห้งนมมากที่สุด 21 ตัว โดยมีจำนวนโคแห้งนมเฉลี่ย 5.0 ตัว

ลูกโคเพศผู้ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปไม่มีลูกโคเพศผู้คิดเป็น ร้อยละ 91.7 มีลูกโคเพศผู้คิดเป็นร้อยละ 8.3 โดยเกษตรกรมีจำนวนลูกโคเพศผู้ 1 ตัว มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 5.2 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 2 ตัว และ 4 ตัว คิดเป็นร้อยละ 2.1 และ 1.0 ตามลำดับ มีจำนวน ลูกโคเพศผู้น้อยสุด 1 ตัว จำนวนลูกโคเพศผู้มากที่สุด 4 ตัว โดยมีจำนวนลูกโคเพศผู้เฉลี่ย 1.6 ตัว

โคพ่อพันธุ์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปไม่มีโคพ่อพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 91.7 มีโคพ่อพันธุ์คิดเป็นร้อยละ 8.3 โดยเกษตรกรมีจำนวนโคพ่อพันธุ์ 1 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.2 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 2 ตัว 3 ตัว และ 5 ตัว คิดเป็นร้อยละ 1.0 เท่ากัน มีจำนวน โคพ่อพันธุ์น้อยสุด 1 ตัว จำนวนโคพ่อพันธุ์มากที่สุด 5 ตัว โดยมีจำนวนโคพ่อพันธุ์เฉลี่ย 1.9 ตัว

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ เป็นดังนี้

ลูกโค เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีจำนวนลูกโค 11-15 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 1-5 ตัว 6-10 ตัว และ 16-20 ตัว คิดเป็นร้อยละ 22.2 เท่ากัน มีจำนวนลูกโคน้อยสุด 4 ตัว จำนวนลูกโคมากที่สุด 20 ตัว โดยมีจำนวน ลูกโคเฉลี่ย 11.1 ตัว

โครุ่น เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีจำนวนโครุ่น 6-10 ตัว และ 16-20 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.2 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ 1-5 ตัว และ มากกว่า 20 ตัว คิดเป็นร้อยละ 11.1 เท่ากัน มีจำนวนโครุ่นน้อยสุด 5 ตัว จำนวนโครุ่นมากที่สุด 30 ตัว โดยมี จำนวนโครุ่นเฉลี่ย 9.4 ตัว

โคสาว เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีจำนวนโคสาว 1-5 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 6-10 ตัว 11-15 ตัว 16-20 ตัว และมากกว่า 20 ตัว คิดเป็นร้อยละ 22.2, 22.2, 11.1 และ 11.1 ตามลำดับ มีจำนวนโคสาวน้อยสุด 3 ตัว จำนวนโคสาวมากที่สุด 24 ตัว โดยมีจำนวนโคสาวเฉลี่ย 11.2 ตัว

โครีดนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีจำนวนโครีดนมมากกว่า 50 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 11-20 ตัว 21-30 ตัว น้อยกว่า 10 ตัว และ 31-40 ตัว คิดเป็นร้อยละ 22.2, 22.2, 11.1 และ 11.1 ตามลำดับ มีจำนวนโครีดมน้อยสุด 10 ตัว จำนวนโครีดนมมากที่สุด 61 ตัว โดยมีจำนวนโครีดนมเฉลี่ย 33.0 ตัว

โคแห้งนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีจำนวนโคแห้งนม 1-5 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 6-10 ตัว 11-15 ตัว และมากกว่า 20 ตัว คิดเป็นร้อยละ 11.1 เท่ากัน มีจำนวนโคแห้งมน้อยสุด 4 ตัว จำนวนโคแห้งนมมากที่สุด 27 ตัว โดยมีจำนวนโคแห้งนมเฉลี่ย 7.8 ตัว

ลูก โคเพศผู้และ โคพ่อพันธุ์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ไม่มี

2.1.4 แหล่งที่มาของโคนม ผลการศึกษาแหล่งที่มาของโคนม แสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แหล่งที่มาของโคนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

แหล่งที่มาของโคนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จากแม่พันธุ์ในฟาร์ม	82	85.4	5	55.6
หน่วยงานราชการสนับสนุน	1	1.0	1	11.1
ซื้อจากเพื่อนบ้าน	43	44.8	2	22.2
ซื้อจากฟาร์มเอกชน	88	91.7	3	33.3

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.6 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีการซื้อโคนมจากฟาร์มเอกชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมาได้แก่ มีการเพาะพันธุ์โคนมเองจากแม่พันธุ์ในฟาร์ม ซื้อจากเพื่อนบ้าน และหน่วยงานราชการสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 85.4, 44.8 และ 1.0 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีการเพาะพันธุ์โคนมเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาได้แก่ ซื้อโคนมจากฟาร์มเอกชน ซื้อจากเพื่อนบ้าน และหน่วยงานราชการสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 33.3, 22.2 และ 11.1 ตามลำดับ

2.2 ด้านพื้นที่ฟาร์มและโรงเรียนเลี้ยงโคนม

การศึกษาในด้านพื้นที่ฟาร์มและโรงเรียนเลี้ยงโคนมของเกษตรกร ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะพื้นที่ ขนาดพื้นที่ฟาร์มโคนม ขนาดพื้นที่แปลงหญ้า ที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนม จำนวนโรงเรียน ประเภทของโรงเรียน ลักษณะโรงเรียน และรูปแบบของโรงเรียน ผลการศึกษาเป็นดังนี้

2.2.1 ลักษณะพื้นที่ในการเลี้ยงโคนม ผลการศึกษาลักษณะพื้นที่ในการเลี้ยงโคนมแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ลักษณะพื้นที่ในการใช้เลี้ยงโคนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

ลักษณะพื้นที่ ในการเลี้ยงโคนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
ที่ราบลุ่ม ^{1/}	30	31.3	0	0.0
ที่ดอน ^{2/}	23	24.0	3	33.3
ที่ราบลุ่มสลับกับที่ดอน	43	44.8	6	66.7

หมายเหตุ: 1. เป็นพื้นที่ราบที่มีน้ำท่วมถึง

2. เป็นพื้นที่บนเนิน หรือพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมถึง

จากตารางที่ 4.7 ลักษณะพื้นที่ในการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับกับที่ดอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาได้แก่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม และเป็นที่ดอน คิดเป็นร้อยละ 31.3 และ 24.0 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับกับที่ดอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาได้แก่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ดอน คิดเป็นร้อยละ 33.3

2.2.2 ขนาดพื้นที่ฟาร์มเลี้ยงโคนม ผลการศึกษาขนาดพื้นที่ฟาร์มเลี้ยงโคนมแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ขนาดพื้นที่ฟาร์มที่ใช้เลี้ยงโคนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

ขนาดพื้นที่ฟาร์มเลี้ยงโคนม (ตารางวา)	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
100 – 500	25	26.0	0	0.0
501 – 1,000	24	25.0	0	0.0
1,001 – 1,500	25	26.0	0	0.0
1,501 – 2,000	20	20.8	4	44.4
2,001 – 2,500	1	1.0	0	0.0
มากกว่า 2,500	1	1.0	5	55.6
ขนาดพื้นที่น้อยสุด (ตารางวา)	100		2,000	
ขนาดพื้นที่มากที่สุด (ตารางวา)	3,200		13,600	
ขนาดพื้นที่เฉลี่ย (ตารางวา)	1,057.3		4,400.0	

หมายเหตุ: 1 ไร่ เท่ากับ 400 ตารางวา

จากตารางที่ 4.8 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีขนาดพื้นที่โรงเรือนโคนม 100-500 ตารางวา และ 1,001-1,500 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 26.0 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ มีขนาดพื้นที่ 501-1,000 ตารางวา 1,501-2,000 ตารางวา 2,001-2,500 ตารางวา และมากกว่า 2,500 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 25.0, 20.8, 1.0 และ 1.0 ตามลำดับ มีขนาดพื้นที่น้อยสุด 100 ตารางวา มีขนาดพื้นที่มากที่สุด 3,200 ตารางวา โดยมีขนาดพื้นที่เฉลี่ย 1,057.3 ตารางวา

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีขนาดพื้นที่ฟาร์มโคนมมากกว่า 2,500 ตารางวา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาได้แก่ มีขนาดพื้นที่ 1,501-2,000 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 44.4 มีขนาดพื้นที่น้อยสุด 2,000 ตารางวา มีขนาดพื้นที่มากที่สุด 13,600 ตารางวา โดยมีขนาดพื้นที่เฉลี่ย 4,400.0 ตารางวา

2.2.3 ขนาดพื้นที่แปลงหญ้า ผลการศึกษาขนาดพื้นที่แปลงหญ้า แสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ขนาดพื้นที่แปลงหญ้าจำแนกตามประเภทการเลี้ยง

ขนาดพื้นที่แปลงหญ้า (ไร่)	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
1 – 5	33	34.4	1	11.1
6 – 10	21	21.9	1	11.1
11 – 15	12	12.5	0	0.0
16 – 20	16	16.7	3	33.3
21 – 25	4	4.2	1	11.1
มากกว่า 25	10	10.4	3	33.3
ขนาดพื้นที่แปลงหญ้าน้อยสุด (ไร่)	1		2	
ขนาดพื้นที่แปลงหญ้ามากที่สุด (ไร่)	50		80	
ขนาดพื้นที่แปลงหญ้าเฉลี่ย (ไร่)	13.1		32.7	

จากตารางที่ 4.9 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไป มีขนาดพื้นที่แปลงหญ้า 1-5 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมาได้แก่ มีขนาดพื้นที่แปลงหญ้า 6-10 ไร่

16-20 ไร่ 11-15 ไร่ มากกว่า 25 ไร่ และ 21-25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.9, 16.7, 12.5, 10.4 และ 4.2 ตามลำดับ มีขนาดพื้นที่แปลงหญ้าน้อยสุด 1 ไร่ มีขนาดพื้นที่แปลงหญ้ามากที่สุด 50 ไร่ โดยมีขนาดแปลงหญ้าเฉลี่ย 13.1 ไร่

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีขนาดพื้นที่แปลงหญ้า 16-20 ไร่ และ มากกว่า 25 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่ มีขนาดพื้นที่แปลงหญ้า 1-5 ไร่ 6-10 ไร่ และ 21-25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.1 เท่ากัน มีขนาดพื้นที่แปลงหญ้าน้อยสุด 2 ไร่ มีขนาดพื้นที่แปลงหญ้ามากที่สุด 80 ไร่ โดยมีขนาดแปลงหญ้าเฉลี่ย 32.7 ไร่

2.2.4 ระยะทางระหว่างฟาร์มโคนมและจากศูนย์รับนม ผลการศึกษาที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนมแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

ที่ตั้งฟาร์มโคนม ห่างจากศูนย์รับนม (กิโลเมตร)	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
1 – 5	54	56.3	1	11.1
6 – 10	41	42.7	2	22.2
11 – 15	1	1.0	0	0.0
16 – 20	0	0.0	2	22.2
มากกว่า 20	0	0.0	4	44.4
ระยะทางน้อยสุด (กิโลเมตร)	1		5	
ระยะทางมากที่สุด (กิโลเมตร)	13		70	
ระยะทางเฉลี่ย (กิโลเมตร)	5.0		28.3	

จากตารางที่ 4.10 ที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนม 1-5 กิโลเมตร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาได้แก่ ที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนม 6-10 กิโลเมตร และ 11-15 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 42.7 และ 1.0 ตามลำดับ มีที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับมน้อยสุด 1 กิโลเมตร ที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์

รับนมมากที่สุด 13 กิโลเมตร โดยมีที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนมเฉลี่ย 5.0 กิโลเมตร ส่วนที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนม มากกว่า 20 กิโลเมตร

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาได้แก่ ที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนม 6-10 กิโลเมตร 16-20 กิโลเมตร และ 1-5 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 22.2, 22.2 และ 11.1 ตามลำดับ มีที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนมอย่างน้อยที่สุด 5 กิโลเมตร ที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนมมากที่สุด 70 กิโลเมตร โดยมีที่ตั้งฟาร์มโคนมห่างจากศูนย์รับนมเฉลี่ย 28.3 กิโลเมตร

2.2.5 จำนวนโรงเรือน ผลการศึกษาจำนวนโรงเรือนแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 จำนวนโรงเรือน จำแนกตามระบบการเลี้ยง

จำนวนโรงเรือน (หลัง)	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
1	9	9.4	1	11.1
2	12	12.5	4	44.4
3	19	19.8	0	0.0
4	48	50.0	1	11.1
5	5	5.2	1	11.1
มากกว่า 5	3	3.1	2	22.2
จำนวนโรงเรือนน้อยสุด (หลัง)	1		1	
จำนวนโรงเรือนมากที่สุด (หลัง)	7		10	
จำนวนโรงเรือนเฉลี่ย (หลัง)	3.4		4.1	

จากตารางที่ 4.11 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีจำนวนโรงเรือนเลี้ยงโคนม 4 หลัง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาได้แก่ มีจำนวนโรงเรือน 3 หลัง

2 หลัง 1 หลัง 5 หลัง และมากกว่า 5 หลัง คิดเป็นร้อยละ 19.8, 12.5, 9.4, 5.2 และ 3.1 ตามลำดับ มีจำนวนโรงเรียนน้อยสุด 1 หลัง จำนวนโรงเรียนมากที่สุด 7 หลัง โดยมีจำนวนโรงเรียนเฉลี่ย 3.4 หลัง

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีจำนวนโรงเรียนเลี้ยงโคนม 2 หลัง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาได้แก่ มีจำนวนโรงเรียน มากกว่า 5 หลัง 1 หลัง 4 หลัง และ 5 หลัง คิดเป็นร้อยละ 22.2, 11.1, 11.1 และ 11.1 ตามลำดับ มีจำนวนโรงเรียนน้อยสุด 1 หลัง จำนวนโรงเรียนมากที่สุด 10 หลัง โดยมีจำนวนโรงเรียนเฉลี่ย 4.1 หลัง

2.2.6 ประเภทของโรงเรียน ผลการศึกษาประเภทของโรงเรียน แสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ประเภทของโรงเรียน จำแนกตามระบบการเลี้ยง

ประเภทของโรงเรียน	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สำหรับลูกโค	74	77.1	4	44.4
สำหรับโครุ่น	14	14.6	4	44.4
สำหรับโคสาว	59	61.5	4	44.4
สำหรับแม่โครีดนม	95	99.0	7	77.8
สำหรับแม่โคแห้งนม	65	67.7	3	33.3
สำหรับกักโคป่วย	0	0.0	5	55.6

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.12 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปแบ่งประเภทโรงเรียนไว้สำหรับเลี้ยงแม่โครีดนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99.0 รองลงมาได้แก่ ไว้สำหรับเลี้ยงลูกโค แม่โคแห้งนม โคสาว และโครุ่น คิดเป็นร้อยละ 77.1, 67.7, 61.5 และ 14.6 ตามลำดับ ไม่พบว่ามีการแบ่งประเภทโรงเรียนสำหรับกักโคป่วย

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์แบ่งประเภทโรงเรียนไว้สำหรับเลี้ยงแม่โครีคนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาได้แก่ ไว้สำหรับกักโคป่วย ลูกโค โครุ่น โคสาว และแม่โคแห้งนม คิดเป็นร้อยละ 55.6, 44.4, 44.4, 44.4 และ 33.3 ตามลำดับ

2.2.7 ลักษณะของโรงเรียน ผลการศึกษาลักษณะของโรงเรียน แสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ลักษณะของโรงเรียน จำแนกตามระบบการเลี้ยง

ลักษณะของโรงเรียน ^{1/}	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ฟาร์มโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
สร้างตามมาตรฐานฟาร์มโคนม	82	85.4	9	100.0
สร้างแบบเพิงง่ายๆ	14	14.6	0	0

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.13 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปสร้างโรงเรียนตามมาตรฐานฟาร์มโคนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.4 มีเพียงร้อยละ 14.6 ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไปลักษณะโรงเรียนสร้างแบบเพิงง่าย ๆ

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์สร้างโรงเรียนตามมาตรฐานฟาร์มโคนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0

2.2.8 รูปแบบของโรงเรียน ผลการศึกษารูปแบบของโรงเรียน ได้แก่ รูปแบบของโรงเรียน พื้นโรงเรียน และวัสดุที่ใช้ก่อสร้างโรงเรียน แสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 รูปแบบของโรงเรียน จำแนกตามระบบการเลี้ยง

รูปแบบของโรงเรียน	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบโรงเรียน				
ยื่นโรง	9	9.4	2	22.2
ปล่อยบนลาน	90	93.8	9	100.0
พื้นโรงเรียน				
คอนกรีต	78	81.2	8	88.9
พื้นดิน	55	57.3	6	66.7
วัสดุที่ใช้ก่อสร้างโรงเรียน				
ไม้	64	66.7	6	66.7
เหล็ก	78	81.2	8	88.9
ลวดหนาม	4	4.2	1	11.1

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.14 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีรูปแบบของโรงเรียน พื้นโรงเรียน และวัสดุที่ใช้ก่อสร้างโรงเรียน มีดังนี้

รูปแบบของโรงเรียน ฟาร์มโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีรูปแบบโรงเรียนแบบยื่นโรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.8 และมีการเลี้ยงแบบปล่อยบนลาน คิดเป็นร้อยละ 9.4

พื้นโรงเรือน ฟาร์มโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีลักษณะพื้นโรงเรือนเป็นพื้นคอนกรีตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.2 รองลงมามีลักษณะพื้นโรงเรือนเป็นพื้นดิน คิดเป็นร้อยละ 57.3

วัสดุที่ใช้ก่อสร้างโรงเรือน ฟาร์มโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปใช้วัสดุเหล็กในการก่อสร้างโรงเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.2 รองลงมาใช้ไม้ในการก่อสร้างโรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 66.7 เท่ากัน และใช้ลวดหนามในการก่อสร้างโรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีรูปแบบของโรงเรือน พื้นโรงเรือน และวัสดุที่ใช้ก่อสร้างโรงเรือน มีดังนี้

รูปแบบของโรงเรือนฟาร์มโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ มีรูปแบบโรงเรือนแบบเลี้ยงปล่อยบนลาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 และเลี้ยงแบบยืนโรง คิดเป็นร้อยละ 22.2

พื้นโรงเรือนฟาร์มโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ มีลักษณะพื้นโรงเรือนเป็นพื้นคอนกรีตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมามีลักษณะพื้นโรงเรือนเป็นพื้นดิน คิดเป็นร้อยละ 66.7

วัสดุที่ใช้ก่อสร้างโรงเรือนฟาร์มโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ใช้วัสดุเหล็กในการก่อสร้างโรงเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมาใช้ไม้ในการก่อสร้างโรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 66.7 เท่ากัน และใช้ลวดหนามในการก่อสร้างโรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.1

2.2 ด้านอาหาร

การศึกษาในด้านอาหารและการให้อาหารโคนม ได้ศึกษาเกี่ยวกับอาหารที่เลี้ยงโคนม ประเภทของอาหารหยาบ แหล่งที่มาของอาหารหยาบ รูปแบบการให้อาหารหยาบ และแหล่งที่มาของอาหารข้น ผลการศึกษาเป็นดังนี้

2.3.1 อาหารที่เลี้ยงโคนม ผลการศึกษาอาหารที่เลี้ยงโคนม แสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 อาหารที่เลี้ยงโคนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

อาหารที่เลี้ยงโคนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อาหารหยาบเพียงอย่างเดียว	16	16.7	0	0.0
อาหารหยาบและอาหารข้น	80	83.3	9	100.0

จากตารางที่ 4.15 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปให้อาหารหยาบและอาหารข้นกับโคนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.3 มีเพียงร้อยละ 16.7 ให้อาหารหยาบเพียงอย่างเดียว ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ให้อาหารหยาบและอาหารข้นกับโคนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 โดยไม่มีการให้อาหารหยาบเพียงอย่างเดียว

2.3.2 ประเภทของอาหารหยาบ ผลการศึกษาประเภทของอาหารหยาบ แสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ประเภทของอาหารหยาบ จำแนกตามระบบการเลี้ยง

ประเภทของอาหารหยาบ	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
หญ้าสด	88	91.7	8	88.9
หญ้าแห้ง	10	10.4	2	22.2
หญ้าหมัก	24	25.0	3	33.3
ฟางข้าว	91	94.5	4	44.4
ต้นข้าวโพด	4	4.2	3	44.4
อื่นๆ	27	28.1	0	0.0

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.16 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปให้อาหารหยาบประเภทฟางข้าวกับโคนม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.5 รองลงมาได้แก่ หญ้าสด อาหารหยาบอื่นๆ ได้แก่ กากเบียร์ กากมันสำปะหลัง และข้าวโพดหมัก หญ้าหมัก หญ้าแห้ง และต้นข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 91.7, 28.1, 25.0, 10.4 และ 4.2 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ให้อาหารหยาบประเภทหญ้าสดกับโคนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมาได้แก่ ฟางข้าว หญ้าหมัก ต้นข้าวโพด และหญ้าแห้ง คิดเป็นร้อยละ 44.4, 44.4, 33.3 และ 22.2 ตามลำดับ

2.2.3 แหล่งที่มาของอาหารหยาบ ผลการศึกษาแหล่งที่มาของอาหารหยาบ แสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แหล่งที่มาของอาหารหยาบ จำแนกตามระบบการเลี้ยง

แหล่งที่มาของอาหารหยาบ*	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จากการเพาะปลูกภายในฟาร์ม	86	89.6	8	88.9
จากการจัดซื้อ	91	94.8	7	77.8
จากพื้นที่สาธารณะ	2	2.1	0	0.0

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.17 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปจัดซื้ออาหารหยาบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.8 รองลงมาได้แก่ เพาะปลูกภายในฟาร์มของตน และได้จากพื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 89.6 และ 2.1 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์เพาะปลูกอาหารหยาบภายในฟาร์มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมาได้แก่ จากการจัดซื้อ คิดเป็นร้อยละ 77.8

2.2.4 รูปแบบการให้อาหารหยาบ ผลการศึกษา รูปแบบการให้อาหารหยาบ แสดง
ในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 รูปแบบการให้อาหารหยาบ จำแนกตามระบบการเลี้ยง

รูปแบบการให้อาหารหยาบ	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ให้หญ้าสดเพียงอย่างเดียว	2	2.1	1	11.1
ให้หญ้าสด/ข้าวโพดหมัก	1	1.0	1	11.1
ให้หญ้าสด/หญ้าแห้ง/ฟางข้าว/ วัสดุเศษเหลือทางการเกษตร	93	96.9	7	77.8

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.18 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปให้หญ้าสด/
หญ้าแห้ง/ฟางข้าว/วัสดุเศษเหลือทางการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.9 รองลงมาได้แก่ ให้
หญ้าสด เพียงอย่างเดียว และให้หญ้าสด/ข้าวโพดหมัก คิดเป็นร้อยละ 2.1 และ 1.0 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ให้หญ้าสด/หญ้าแห้ง/
ฟางข้าว/วัสดุเศษเหลือทางการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาได้แก่ ให้หญ้าสด
เพียงอย่างเดียว และให้หญ้าสด/ข้าวโพดหมัก คิดเป็นร้อยละ 11.1 เท่ากัน

2.2.5 แหล่งที่มาของอาหารชั้น ผลการศึกษาแหล่งที่มาของอาหารชั้น แสดงในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แหล่งที่มาของอาหารชั้น จำแนกตามระบบการเลี้ยง

แหล่งที่มาของอาหารชั้น*	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ซื้อวัตถุดิบมาผสมเองภายในฟาร์ม	22	22.9	7	77.8
ซื้ออาหารชั้นจากสหกรณ์	32	33.3	1	11.1
ซื้ออาหารชั้นจากศูนย์รับนม	0	0.0	1	11.1
ซื้ออาหารชั้นจากบริษัท	76	79.2	0	0.0
ซื้ออาหารชั้นจากเพื่อนบ้าน	1	1.0	0	0.0

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.19 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปซื้อวัตถุดิบจากบริษัทมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 79.2 รองลงมาได้แก่ ซื้ออาหารชั้นจากสหกรณ์ ซื้อวัตถุดิบมาผสมเองภายในฟาร์ม และซื้ออาหารชั้นจากเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 33.3, 22.9 และ 1.0 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ซื้อวัตถุดิบมาผสมเองภายในฟาร์มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาได้แก่ ซื้ออาหารชั้นจากสหกรณ์ และซื้ออาหารชั้นจากศูนย์รับนม คิดเป็นร้อยละ 11.1 เท่ากัน

2.3 ด้านการจัดการรีดนม

การศึกษาในด้านการจัดการรีดนม ได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพน้ำนม วิธีการรีดนม ช่วงเวลาในการรีดนม ช่วงเวลาในการส่งนม วิธีการส่งนม และระยะเวลาการขนส่งน้ำนมไปยังศูนย์รับนม ผลการศึกษาดังนี้

2.3.1 การตรวจสอบคุณภาพน้ำนมเบื้องต้น ผลการศึกษาการตรวจสอบคุณภาพน้ำนม แสดงในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 การตรวจสอบคุณภาพน้ำนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

การตรวจสอบคุณภาพน้ำนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ตรวจสอบทุกครั้ง	96	100.0	9	100.0
ตรวจสอบเป็นครั้งคราว	0	0.0	0	0.0

จากตารางที่ 4.20 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปและเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำนมทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100

2.3.2 วิธีการรีดนม ผลการศึกษาวิธีการรีดนม แสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 วิธีการรีดนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

วิธีการรีดนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รีดนมด้วยมือ	1	1.0	0	0.0
รีดนมด้วยเครื่องรีดนม	94	97.9	5	55.6
รีดนมด้วยมือและเครื่องรีดนม	1	1.0	4	44.4

จากตารางที่ 4.21 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปและเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ มีวิธีการรีดนมด้วยเครื่องรีดนมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.9 และ 55.6 ตามลำดับรองลงมาได้แก่รีดนมด้วยมือ และรีดนมด้วยมือและเครื่องรีดนม คิดเป็นร้อยละ 1.0 เท่ากัน สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มีวิธีการรีดนมด้วยมือและเครื่องรีดนม คิดเป็นร้อยละ 44.4 แต่ไม่พบว่ามีวิธีการรีดนมด้วยมือ

2.3.3 ช่วงเวลาในการรีดนม ผลการศึกษาวิธีการรีดนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปและเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ทุกรายรีดนมวันละ 2 ครั้ง ช่วงเช้าและเย็น คิดเป็นร้อยละ 100.0

2.3.4 ช่วงเวลาในการส่งนม ผลการศึกษาช่วงเวลาในการส่งนม แสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ช่วงเวลาในการส่งนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

ช่วงเวลาในการส่งนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
หลังรีดนมครึ่งชั่วโมง	78	81.3	6	66.7
หลังรีดนมหนึ่งชั่วโมง	18	18.8	1	11.1
หลังรีดนมมากกว่าหนึ่งชั่วโมง	0	0.0	2	22.2

จากตารางที่ 4.22 การส่งนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปส่งนมหลังรีดนมครึ่งชั่วโมงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.3 รองลงมาได้แก่ ส่งหลังรีดนมหนึ่งชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 18.8

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ส่งนมหลังรีดนมครึ่งชั่วโมงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาได้แก่ ส่งหลังรีดนมมากกว่าหนึ่งชั่วโมง และส่งหลังรีดนมหนึ่งชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 22.2 และ 11.1 ตามลำดับ

2.3.5 วิธีการขนส่งนม ผลการศึกษาวิธีการขนส่งนม แสดงในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 วิธีการขนส่งนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

วิธีการขนส่งนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
ขนส่งด้วยรถตนเอง	7	7.3	0	0.0
ขนส่งโดยรถผู้อื่น	89	92.7	9	100.0

จากตารางที่ 4.23 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปขนส่งนมโดยรถของผู้อื่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.7 มีเพียงร้อยละ 7.3 ขนส่งด้วยรถตนเอง

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ขนส่งนมโดยรถของผู้อื่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0

2.3.6 ระยะเวลาการขนส่งนํ้านมไปยังศูนย์รับนม ผลการศึกษาระยะเวลาการขนส่งนํ้านมไปยังศูนย์รับนม แสดงในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ระยะเวลาการขนส่งนํ้านมไปยังศูนย์รับนม จำแนกตามระบบการเลี้ยง

ระยะเวลาการขนส่งนํ้านมไปยังศูนย์รับนม	ผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป (n = 96)		ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐาน ปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
ต่ำกว่า 30 นาที	64	66.7	1	11.1
30 นาที – 1 ชั่วโมง	32	33.3	8	88.9

จากตารางที่ 4.24 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปใช้ระยะเวลาในการส่งน้ำนมไปยังศูนย์รับน้ำนมต่ำกว่า 30 นาที มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 และช่วงเวลา 30 นาที – 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 33.3

ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ใช้ระยะเวลาในการส่งน้ำนมไปยังศูนย์รับนม 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.9 และต่ำกว่า 30 นาที คิดเป็น ร้อยละ 11.1

ตอนที่ 3 การจัดการฟาร์มโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์

การวิเคราะห์การจัดการฟาร์มตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ในด้านการจัดการฟาร์มตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ได้แก่ 1) แหล่งที่มาของสัตว์ 2) การปรับเปลี่ยนให้เป็นระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ 3) อาหารสัตว์ 4) การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ 5) การจัดการฟาร์ม 6) โรงเรือน และการเลี้ยงปล่อย 7) การจัดการของเสีย และ 8) การจัดเก็บบันทึกข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้ โดยที่ระดับการปฏิบัติในการจัดการฟาร์มตามแนวทางมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรนำเสนอผลการศึกษาจากคะแนนของระดับการปฏิบัติในการจัดการฟาร์มตามแนวทางมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามแนวทางมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ โดยไม่มีการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วไป เนื่องจากไม่มีการดำเนินการในระบบนี้ การศึกษาแสดงผลการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลไว้ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย

4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ระดับการปฏิบัติในการจัดการฟาร์มตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์

ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติในการจัดการฟาร์มตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ แสดงในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ระดับการปฏิบัติในการจัดการฟาร์มตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกร
ฟาร์มโคนมอินทรีย์

ประเด็นการจัดการ	การจัดการฟาร์มของเกษตรกร			
	ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)			
	μ	\bar{O}	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ^{1/}
1. แหล่งที่มาของสัตว์	4.78	0.44	มากที่สุด	
1.1 โคนมทั้งหมดเกิดในฟาร์มตนเอง	4.78	0.44	มากที่สุด	1
2. การปรับเปลี่ยนระบบการผลิตให้เป็นระบบ ปศุสัตว์อินทรีย์	4.17	1.12	มาก	
2.1 เลี้ยงแม่โคที่จะคลอดลูกในระบบอินทรีย์ มาไม่น้อยกว่า 9 เดือน	4.11	1.17	มาก	2
2.2 เลี้ยงแม่โคในพื้นที่ก่อนรีดนม 1 ปี	4.22	1.09	มาก	1
3. อาหารสัตว์	3.89	0.94	มาก	
3.1 อาหารโคนมทุกชนิดมาจากการเกษตรอินทรีย์	3.44	1.59	ปานกลาง	4
3.2 เลี้ยงโดยอาหารหยาบเป็นหลักไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70	4.00	1.32	มาก	2
3.3 พืชสัตว์แร่ธาตุธรรมชาติไม่ผ่านกระบวนการเคมี	3.56	1.33	มาก	3
3.4 ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ในอาหารสัตว์	4.56	0.73	มากที่สุด	1
4. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์	4.27	0.70	มาก	
4.1 ให้สัตว์แข็งแรงด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ความเป็นอยู่ที่ดีอย่างเหมาะสม	4.78	0.44	มากที่สุด	2
4.2 ขยายพันธุ์โดยวิธีธรรมชาติหรือผสมเทียม	4.89	0.33	มากที่สุด	1
4.3 จัดการถ่ายพยาธิภายในภายนอกโดยใช้ สมุนไพร	4.56	0.73	มากที่สุด	3
4.4 จัดการปล่อยและเปลี่ยนแปลงหญ้าแบบหมุนเวียน	4.33	1.12	มาก	4
4.5 ใช้สมุนไพรหรือยาแผนโบราณเพื่อการรักษาโรค	3.33	1.50	ปานกลาง	5
5. การจัดการฟาร์ม	3.72	1.25	มาก	
5.1 คำนึงถึงความปลอดภัยของอาหาร ใช้สารทำ ความสะอาดที่อนุญาตให้ใช้	4.22	0.97	มาก	1
5.2 ถึงที่บรรจุน้ำนมระบุคำว่า นมอินทรีย์	3.22	1.79	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ประเด็นการจัดการ	การจัดการฟาร์มของเกษตรกร			
	ผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ (N = 9)			
	μ	\bar{O}	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับ ^{1/}
6. โรงเรือนและการเลี้ยงปล่อย	4.26	1.02	มาก	
6.1 มีโรงเรือนที่กันแดด กันฝนสาด มีแสงสว่างและระบายอากาศตามธรรมชาติ	4.22	1.39	มาก	3
6.2 มีพื้นที่ให้สัตว์อยู่อย่างเพียงพอ ไม่หนาแน่น	4.33	0.87	มาก	1
6.3 มีความสะดวกในการกินอาหาร น้ำ คอกสะอาด มูลสัตว์ไม่หมักหมม	4.22	0.97	มาก	2
7. การจัดการของเสีย	3.83	1.27	มาก	
7.1 นำมูลไปทำปุ๋ยหมัก	3.44	1.67	ปานกลาง	2
7.2 หลีกเลี่ยงการเผาทำลายของเสีย	4.22	1.30	มาก	1
8. การจัดเก็บบันทึกข้อมูล	4.04	1.18	มาก	
8.1 ทำแผนการผลิตโคนมอินทรีย์	4.11	1.05	มาก	2
8.2 มีฐานข้อมูลฝูงโคนม ทะเบียนประวัติสัตว์ทุกตัวต้องมีหมายเลขประจำตัว	4.33	1.32	มาก	1
8.3 มีเอกสารปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา จำนวนที่นำเข้า	3.78	1.30	มาก	5
8.4 มีเอกสารการดูแลสุขภาพสัตว์	3.89	1.36	มาก	4
8.5 มีเอกสารการผลิตน้ำนมและการจำหน่ายน้ำนมดิบ	4.11	1.36	มาก	3

หมายเหตุ: ^{1/}ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.25 ระดับการปฏิบัติในการจัดการฟาร์มตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรฟาร์มโคนมอินทรีย์ เป็นดังนี้

แหล่งที่มาของสัตว์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ พบว่า แหล่งที่มาของสัตว์โดยรวม เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย= 4.78)

การปรับเปลี่ยนระบบการผลิตให้เป็นระบบปศุสัตว์อินทรีย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ พบว่า การปรับเปลี่ยนระบบการผลิตให้เป็นระบบปศุสัตว์อินทรีย์โดยรวม เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.17) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่ามีการเลี้ยงแม่โคในพื้นที่ก่อนรีดนม 1 ปี มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.22) และมีการเลี้ยงแม่โคที่จะคลอดลูกในระบบอินทรีย์มาไม่น้อยกว่า 9 เดือน มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.11)

อาหารสัตว์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์พบว่า มีการจัดการด้านอาหารสัตว์โดยรวม เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 3.89) เมื่อพิจารณารายละเอียด ในแต่ละประเด็น พบว่า ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ในอาหารสัตว์ มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย= 4.56) รองลงมาเลี้ยงโดยอาหารหยาบเป็นหลักไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.00) และพบว่า อาหารโคนมทุกชนิดมาจากการเกษตรอินทรีย์ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 3.44)

การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์พบว่า มีการจัดการด้านสุขภาพสัตว์โดยรวม เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.27) เมื่อพิจารณารายละเอียด ในแต่ละประเด็น พบว่า มีการขยายพันธุ์โดยวิธีธรรมชาติหรือผสมเทียม มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย= 4.89) รองลงมาให้สัตว์แข็งแรงด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ความเป็นอยู่ที่ดีอย่างเหมาะสม มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย= 4.78) และพบว่า ใช้สมุนไพรหรือยาแผนโบราณเพื่อการรักษาโรค มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 3.33)

การจัดการฟาร์ม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์พบว่า มีการจัดการฟาร์ม การขนส่ง และการฆ่าสัตว์โดยรวม เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 3.72) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า มีการคำนึงถึงความปลอดภัยของอาหารและมีการใช้สารทำความสะอาดที่อนุญาตให้ใช้ได้ตามมาตรฐาน มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.22) รองลงมาถึงที่บรรจุน้ำนมระบุคำว่า นมอินทรีย์ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 3.22)

โรงเรือนและการเลี้ยงปล่อย เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์พบว่า โรงเรือนและการเลี้ยงปล่อยโดยรวม เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.26) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า มีพื้นที่ให้สัตว์อยู่อย่างสบายเพียงพอ ไม่หนาแน่น ให้โคเคลื่อนไหวโดยพฤติกรรมตามธรรมชาติ มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.33) รองลงมามีความสะดวกในการกินอาหารและน้ำ คอกสะอาด มูลสัตว์ไม่หมักหมม และมีโรงเรือนที่กันแดด กันฝนสาธิต มีแสงสว่างและการระบายอากาศตามธรรมชาติ มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.22) เท่ากัน

การจัดการของเสีย เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์พบว่า มีการจัดการของเสียโดยรวม เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 3.83) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็น พบว่า มีการหลีกเลี่ยงการเผาทำลายของเสีย มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.22) รองลงมามีการนำมูลไปทำปุ๋ยหมัก มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 3.44)

การจัดเก็บบันทึกข้อมูล เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์พบว่า มีการจัดเก็บบันทึกข้อมูลโดยรวม เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.04) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า มีฐานข้อมูลฝูงโคนม ทะเบียนประวัติ และสัตว์ทุกตัวต้องมีหมายเลขประจำตัวมีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.33) รองลงมามีการทำแผนการผลิตโคนมอินทรีย์ ประกอบด้วย แผนผังฟาร์ม แปลงหญ้า หมายเลขแปลงหญ้าที่ชัดเจน และมีการอธิบายวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ และการรักษาความเป็นอินทรีย์ตลอดการผลิต มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.11) และพบว่า มีเอกสารปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา จำนวนที่นำเข้า เช่น ใบนำส่ง ใบเสร็จรับเงิน และใบรับรองความเป็นอินทรีย์ เป็นต้น มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 3.78)

ตอนที่ 4 ปัญหาการจัดการฟาร์มโคนม

4.1 ปัญหาการจัดการฟาร์มโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไป

ตารางที่ 4.26 ปัญหาการจัดการฟาร์มโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไป

n= 96								
ปัญหา	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. พื้นที่เลี้ยงสัตว์								
1.1 องค์ประกอบ								
ของฟาร์ม								
- ทำเลที่ตั้งฟาร์ม	0	0.0	24	25.0	17	17.7	55	57.3
- ลักษณะฟาร์ม	3	3.1	24	25.0	26	27.1	43	44.8
- ลักษณะของ โรงเรือน	4	4.2	17	17.7	26	27.1	49	51.0

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

n= 96								
ปัญหา	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.2 การจัดการฟาร์ม								
- การจัดการ โรงเรือน	2	2.1	25	26.0	12	12.5	57	59.4
- การจัดการด้าน บุคลากร	0	0.0	28	29.2	22	22.9	46	47.9
- คู่มือการจัดการ ฟาร์มโคนม	2	2.1	6	6.3	12	12.5	76	79.2
- การบันทึกข้อมูล	15	15.6	24	25.0	16	16.7	41	42.7
- การจัดการด้าน อาหาร	14	14.6	63	65.6	5	5.2	14	14.6
2. พันธุ์โคนม								
- ขาดความรู้ในการ คัดเลือกพันธุ์	4	4.2	23	24.0	21	21.9	48	50.0
- ขาดแหล่งผลิต ลูกโคนม	0	0.0	41	42.7	22	22.9	33	34.4
- ลูกโคนมราคาแพง	74	77.0	16	16.7	0	0.0	6	6.3
3. อาหารโคนม								
- ขาดความรู้เรื่อง อาหารและการให้ อาหารอย่างเหมาะสม	2	2.1	35	36.5	18	18.8	41	42.7
- แหล่งที่มาวัตถุดิบ อาหารสัตว์ ไม่ชัดเจน	1	1.0	44	45.8	24	25.0	27	28.1
- อาหารโคนม ทั่วไปมีราคาสูง	90	93.8	4	4.2	0	0.0	2	2.1

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

n= 96

ปัญหา	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. การผลิตน้ำนมดิบ								
การเก็บรักษา และ								
การขนส่ง								
- การผลิตน้ำนมดิบ	0	0.0	4	4.2	39	40.6	53	55.2
- คุณภาพน้ำนมดิบ	0	0.0	27	28.1	36	37.5	33	34.4
- การเก็บรักษา	1	1.0	5	5.2	53	55.2	37	38.5
น้ำนมดิบก่อน								
ขนส่ง								
- การขนส่งน้ำนมดิบ	1	1.0	4	4.2	34	35.4	57	59.4
5. การจัดการด้าน								
สุขภาพสัตว์								
- การป้องกันและ	3	3.1	70	72.9	13	13.5	10	10.4
ควบคุมโรค								
6. การบริหารจัดการ								
- ขาดแคลนเงินทุน	1	1.0	10	10.4	17	17.7	68	70.8
ในการเลี้ยงโคนม								
- ขาดความรู้ในการ	5	5.2	43	44.8	32	33.3	16	16.7
จัดการ การเลี้ยงดู								
และการขาย								
น้ำนมดิบ								
- ราคาน้ำนมที่ขายมี	93	96.9	3	3.1	0	0.0	0	0.0
ราคาถูก								
- ไม่มีแหล่งขาย	0	0.0	0	0.0	0	0.0	96	100.0
น้ำนม								
- ตลาดอินทรีย์	0	0.0	0	0.0	0	0.0	96	100.0
ไม่ชัดเจน								

หมายเหตุ: เกษตรกรสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.26 ปัญหาในการจัดการฟาร์มโคนมของฟาร์มโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปเป็นดังนี้

4.1.1 ด้านพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ องค์ประกอบของฟาร์ม และการจัดการฟาร์ม มีดังนี้

1) องค์ประกอบของฟาร์ม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไป มีปัญหาในเรื่องทำเลที่ตั้งฟาร์มอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ในเรื่องของลักษณะฟาร์มและลักษณะของโรงเรือนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 เท่ากัน

2) การจัดการฟาร์ม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปมีปัญหาในเรื่องการจัดการด้านอาหาร การจัดการด้านบุคลากร การบันทึกข้อมูล และการจัดการโรงเรือนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.6, 29.2, 26.0 และ 25.0 ตามลำดับ ส่วนปัญหาในด้านคู่มือการจัดการฟาร์มโคนมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 12.5

4.1.2 พันธุ์โคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปคิดว่าลูกโคนมมีราคาแพงเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0 ส่วนปัญหาในเรื่องขาดแหล่งผลิต ลูกโคนม และขาดความรู้ในการคัดเลือกพันธุ์มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.7 และ 24.0 ตามลำดับ

4.1.3 อาหารโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปคิดว่าอาหารโคนมทั่วไปมีราคาสูง เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 93.8 รองลงมาปัญหาในเรื่องแหล่งที่มาของวัตถุดิบอาหารสัตว์ไม่ชัดเจน และขาดความรู้เรื่องอาหารและการให้อาหารอย่างเหมาะสม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.8 และ 36.5 ตามลำดับ

4.1.4 การผลิตน้ำนม การเก็บรักษา และการขนส่ง เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปคิดว่า การเก็บรักษาน้ำนมดิบก่อนขนส่ง การผลิตน้ำนมดิบ คุณภาพน้ำนมดิบ และการขนส่งน้ำนมดิบเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 55.2, 40.6, 37.5 และ 35.4 ตามลำดับ

4.1.5 การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปคิดว่าการป้องกันและการควบคุมโรคเป็นปัญหาอยู่ระดับปานกลาง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9

4.1.6 การบริหารจัดการฟาร์ม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในระบบการเลี้ยงทั่วไปคิดว่าราคาน้ำนมที่ขายมีราคาถูกเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 96.9 รองลงมาขาดความรู้ในการจัดการ การเลี้ยงดู และการขายน้ำนมดิบเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็น

ร้อยละ 44.8 และขาดแคลนเงินทุนในการเลี้ยงโคนม เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 17.7 ไม่พบปัญหาในเรื่องของไม่มีแหล่งขายน้ำนม และตลาดอินทรีย์ไม่ชัดเจน

4.2 ปัญหาการจัดการฟาร์มโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์

ตารางที่ 4.27 ปัญหาการจัดการฟาร์มโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์

N= 9								
ปัญหา	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีปัญหา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
1. พื้นที่เลี้ยงสัตว์								
1.1 องค์ประกอบของฟาร์ม								
- ทำเลที่ตั้งฟาร์ม	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- ลักษณะฟาร์ม	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- ลักษณะของโรงเรือน	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
1.2 การจัดการฟาร์ม								
- การจัดการโรงเรือน	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- การจัดการด้านบุคลากร	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- คู่มือการจัดการฟาร์มโคนม	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- การบันทึกข้อมูล	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- การจัดการด้านอาหาร	0	0.0	0	0.0	1	11.1	8	88.9
2. พันธุ์โคนม								
- ขาดความรู้ในการคัดเลือกพันธุ์	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- ขาดแหล่งผลิตลูก โคนม	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- ลูกโคนมราคาแพง	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

N= 9								
ปัญหา	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. อาหารโคนม								
- ขาดความรู้เรื่องอาหารและการให้อาหารอย่างเหมาะสม	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- แหล่งที่มาวัตถุดิบอาหารสัตว์ไม่ชัดเจน	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- อาหารโคนมทั่วไปมีราคาสูง	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- อาหารที่เป็นอินทรีย์หาซื้อได้ยาก	0	0.0	0	0.0	2	22.2	7	77.8
- อาหารอินทรีย์มีราคาสูง	0	0.0	0	0.0	2	22.2	7	77.8
- ผลิตอาหารอินทรีย์เองไม่ได้	0	0.0	0	0.0	2	22.2	7	77.8
4. ผลิตน้ำนมดิบ การเก็บรักษา และการขนส่ง								
- การผลิตน้ำนมดิบ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- คุณภาพน้ำนมดิบ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- การเก็บรักษาน้ำนมดิบก่อนขนส่ง	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- การขนส่งน้ำนมดิบ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
5. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์								
- การป้องกันและควบคุมโรค	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

N= 9

ปัญหา	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. การบริหารจัดการ								
- ขาดแคลนเงินทุนในการเลี้ยงโคนม	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- ขาดความรู้ในการจัดการเลี้ยงดู และการขายน้ำนมดิบ	0	0.0	0	0.0	1	11.1	8	88.9
- ราคาน้ำนมที่ขายมีราคาถูก	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- ไม่มีแหล่งขายน้ำนม	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0
- ตลาดอินทรีย์ไม่ชัดเจน	0	0.0	0	0.0	0	0.0	9	100.0

หมายเหตุ: เกษตรกรสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.27 ปัญหาการจัดการฟาร์มโคนมของฟาร์มโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์เป็นดังนี้

4.1.1 ด้านพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ องค์ประกอบของฟาร์ม และการจัดการฟาร์ม มีดังนี้

1) องค์ประกอบของฟาร์ม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ไม่มีปัญหาในด้านองค์ประกอบของฟาร์ม

2) การจัดการฟาร์ม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ มีปัญหาการจัดการด้านอาหารอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1

4.1.2 พันธุ์โคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ไม่มีปัญหาในเรื่องพันธุ์โคนม

4.1.3 อาหารโคนม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์คิดว่าอาหารที่เป็นอินทรีย์หาซื้อได้ยาก อาหารอินทรีย์มีราคาสูงและผลิตอาหารอินทรีย์เองไม่ได้ เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 เท่านั้น ไม่พบปัญหาในเรื่องขาดความรู้เรื่องอาหารและการให้อาหารอย่างเหมาะสม แหล่งที่มาวัตถุดิบอาหารสัตว์ไม่ชัดเจน และอาหารโคนมทั่วไปมีราคาสูง

4.1.4 การผลิตน้ำมัน การเก็บรักษา และการขนส่ง เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ไม่มีปัญหาในเรื่องการผลิตน้ำมัน การเก็บรักษา และการขนส่ง

4.1.5 การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ไม่มีปัญหาในเรื่องการจัดการด้านสุขภาพสัตว์

4.1.6 การบริหารจัดการฟาร์ม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์มี ปัญหาในเรื่องขาดความรู้ในการจัดการ การเลี้ยงดู และการขายน้ำมันดิบอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ไม่พบปัญหาในเรื่องของขาดแคลนเงินทุนในการเลี้ยงโคนม ราคาน้ำมันที่ขายมี ราคาถูกไม่มีแหล่งขายน้ำมัน และตลาดอินทรีย์ไม่ชัดเจน

